

rationabiliter debeat pretari fm utilitate qua offert aut offerre potest ecclesie. vltra hoc beneficiu aliud assumit/ ipe cum hoc peccat qd p ambitione accumulat sibi nouum onus ministracionis. que nunq̄ aut vit fit sine piculo infidelitatis alicui? Na nunc querit inter dispensatores vt fidelis quis inueniat. Qd si pdige dispgat bona hmoi/ in alios vsus aut auare retineat. ipe vltra scandalum qd alijs dat/ profecto peccat grauius. et no minus sepe q̄ sacrilegus Sed qd ad restitutione teneat/ no audere diffinire. et hoc ppter illam obligatione yagam et incerta/ tam in bonis q̄ in psonis.

Similiter no estimo certu esse quo ad scdam questione qd ecclesiastici no facientes seruitiu ppter qd datur beneficiu/ et si grauius peccent/ ad restitutione sunt astricti. Scio tm qd tutius esset apud tales/ vt d cetero vel renunciarent pluralitati beneficioru suoz. vel parcius viueret solito. quatinus in aliquo/ priores infidelis dispensacionis offensas/ delere valerent. Ita locum hic habet illud Aug. consiliu. Tene certu. dimitte incertu. Ita deniq̄ cōcludamus tm ex prioribz causis. tum noiatim et hac radice/ illam qua ab initio posuim⁹ cōclusionē. expediētius scz esse plati declinare ad paritate et austeritate vite in cibis et potibz etc. et non erubescere paupertem christi. q̄ laxare in his frena et hominibus secularibz cōformari. Tm modo bene viuat. In alijs affirmo qd paupertas et vilitas/ eum magis exornabit et honorabit/ q̄ alios sua prodigalitate atq̄ superbia.

Finis.

Incipit sermo ei⁹

dem de vita clericorum. habitus tpe quadragesimali ad clerum.

Penitemini et credite euangelio. **M**arci primo. Euangelii hodiernū cui credi oportet/ sub tali fine cōclusit xps vt diceret. Qui se humiliat exaltabit. Quid aut aliud est penitētia q̄ humilitas vera sub deo. placatione ei⁹ postulans cū venia delictoz? Penitemini ergo. hoc est humiliamini sub deo offenso. et ab eodē placato exaltabimini. Ita enī credere euāgelio equū est. qm̄ qui se humiliat exaltabit. Qui se humiliat in curia penitētie. exaltabit eū curia misericōdie. qm̄ si u pccal

tat misericōdia iudiciū. Damnatū quidē sumus nos peccatores coram iusticia. ad miam appellare fas habemus q̄ diu uiuimus. tādū enī sedē tenet eadē mīa. Qd si aduersarius et accusator noster diabolus quolibet obniti voluerit. habemus te patrouam clementissimā. te aduocatā sapientissimā te auxiliatricē potentissimāz yirginem matrē. que ab omni ecclesia regina mīe et aduocata nostra conclamaris. Si igitur regina mīe es sicut es. tuū est causaz misericōdie tueri. et curie sue iura illibata seruare. Ast aut ius curie hui⁹. vt qui veit ad eā no cūciat foras. sed ab accusatōe sua subleuetur absoluatq̄. **E**cce patres et fratres quanta nobis fiducia est de salute et exaltatione nostra si p penitētie appellationem ad mīe forū/ causaz nre prauitatis iam a iusticia rite dānatā deducimus. Deducim⁹ aut si nosmetipos accusam⁹ iudicamus et dānam⁹. Si nosmetipos iudicaremus inqt apls no vtiq̄ iudicaremur. Si iudicarem⁹ penitēdo/ no iudicaremur penam patiēdo. Nolum⁹ certe damnari. ecce vnicū post peccata patet effugiū. Confugiam⁹ ad curiā mīe. ad illā penitētia nos deducet vbi p aduocata et patrona sorore nostrā habem⁹ et matrē iudicis nostri. qui spernere nos no poterit. qm̄ ipse caro nra et frater est. Hanc matrē adēamus p impetratione mīe. Et vt de penitētie humilitate. p nostra exaltatione viuaci fructuosozq̄ sermone loquamur. supplicem⁹ et dicam⁹ illud angelicūz. Ave gratia plena domin⁹ tecum. Penitemini et credite euangelio. Noiatim huic euangelio. Qui se humiliat exaltabit. Qui se humiliat p penitētia exaltabit p gratiā et gloriā. Viri p̄res et fratres. Et si solū dñi nri. In xpi imperium/ subditis suis omnibz/ et quidem omnia sibi subiecta sunt iure creationis. repationis et conseruationis/ satis esse debeat ad obediendū sibi/ vt agant dignos penitētie fructus. penitemini ait. nihilomin⁹ appropriate ad psonas nostras q̄ ecclesia stice dicimur. et quas sermonis nri tenuitas pmonere nūc accepit/ assumi posse vi deo psuasionē nostrā ad penitendū et tribus more oratorio. A statu p̄sone. a loco. a tpe. Ita enī agere **L**icero. ita **A**resto. et oratores ceteri docuerūt. Scdm̄ que tria/ triplicā sup penitēdi necessitate/ orationē p̄teximus. **P**rima quidē argumētatio

LLS

Sermo de vita

a statu p[er]sone sumetur. Tales nos esse con-
sidero viri patres et fratres. tales et in tali
nos e[ss]e gradu statuq[ue] c[on]spicio / quos oportet
penitentia[m] agere. n[on] p[ro] peccatis nostris
t[er]m[in]o modo. sed p[ro] delictis alienis. Aliorum
quippe peccata comedimus. alio[rum] quip-
pe culpas bibimus. alio[rum] defectus calcia-
mus et vestim[us]. Peccata populi mei come-
dunt. ¶ Non sit cuiq[ue] admiratio q[uo]d dici-
mus q[ui]a ita fit / dum elemosinis alio[rum] ta-
lia nobis c[on]paramus. cibos potus alim[en]-
ta. Que nimiru[m] elemosine ideo date sunt /
vt penitentia[m] p[ro] c[on]ferentib[us] / et satisfactio-
nem deo faciamus. Status ergo n[on] stat[us]
penitentiu[m] est. eor[um] sc[ilicet] qui vltro semetip[s]os
ad penitentia[m] obligarunt. Q[uo]d si quis inter
nos aliter sentit / ille proculdubio p[ro]p[ri]j
status et gradus ignarus est. quia ip[s]e tan-
to magis penitere c[on]uenit qu[am]to min[us] pe-
nitet. et qu[am]to magis esse sibi penitendum
dissimulat vel ignorat. ¶ Hanc t[ame]n verita-
tem plane durissima[m]. sed t[ame]n predicanda[m] et
cognoscenda[m] / multi in statu n[ost]ro in statu ec-
clesiasticor[um] / vel dissimulat vel ignorat vel
sacrilega impietate contemnunt. alioquin nu[m]-
q[uam] tanta auaritia. nunq[ua]m tali precipitatio-
ne improuida inhiarent ad elemosinas ta-
les quas beneficia nominam[us]. vel dignita-
tes vel officia. quib[us] annexa est talis obli-
gatio p[ro] alijs penitendi et satisfaciendi. cu[m]
tamen p[ro] nostris satisfacere delictis vix suf-
ficiat vita nostra et vtina[m] sufficiat. H[uius] q[ui]n-
ta est demerita homin[um] tot culpis p[ro]p[ri]js
obnoxiiu[m] pressum et obrutu[m] / suscipere (imo
rape modis eti[am] indebitis) alienas offen-
sas. et sup[er] ceruices debiles apponere. Hoc
quippe fit (vt diximus) d[omi]ni beneficia bene-
ficijs cumulam[us]. nam pluralitas benefic[or]um
ex elemosinis fundator[um] ad penitenti-
am p[ro] plurib[us] faciend[am] astringit. H[uius] ve-
ro heu cecitas heu insania / nos his obli-
gationu[m] vinculis seruitutib[us] specialibus /
misera colla subiicimus. quasi non iug[um]
grauis satisfaciendi p[ro] alijs sed libertas et ab-
solutio videatur. ¶ Addamus adhuc. q[uo]d
status noster status ecclesiasticor[um] / penit[entia] e[st]
in exempli p[ro]uocatiu[m] alio[rum] ad penite[n]-
tiam. quasi vel liber vel speculum vel ima-
go penitentie. Q[uo]d si p[ro] penitentia lega-
tur in nobis perulantia. p[ro] c[on]tritione de-
structio et dissolutio. p[ro] satisfactio[n]e irri-
tatio dei et viciorum omnium accumula-
tio. nos tot damnationibus digni reddi-

mur. quot homines nostris exemplis cor-
ruptissimis seducuntur. Si damnandus
est qui seip[s]um spontaneo peccato deprauat
nunquid n[on] ergo damnatio[n]is qui multos
secum in interitum trahit rapit et deicit.
¶ Rursum statui nostro / comes esse debet
sacra scientia. hoc est sacro[rum] et sacramento-
rum noticia qualis cognitio / absq[ue] penite[n]-
tia nec perfecte cognosci nec efficaciter tra-
di potest. Pec[ca]ta quippe illa est sapi[en]tia aut
pars est. de qua bene enunciatur est. q[uo]d in
maliuolam animam / non introibit sapi[en]-
tia. nec habitabit in corpore subdito pec-
catis. Itaq[ue] sacerdos quilibet / angel[us] dici-
tur. q[ui]a dei nu[n]cius esse debet ad populum
quilibet in gradu suo. et legem eius sc[ilicet] dei
ab ore eius requirent. ¶ Dedit illis regio-
nes gentiu[m] inquit p[ro]phetis sermo. et labo-
res populor[um] possederunt. vt custodiant iu-
stificationes eius et legem eius requirant.
¶ Non dedit nobis d[omi]nus labor[em] alio[rum] vt in
sudore vultus alieni / vescamur pane n[ost]ro.
et nihil inde officij nihil suffragij. nihil sa-
tisfactionis impederem[us] p[ro] ceteris q[ui] suis
nos laborib[us] alunt aluerunt. Quanto mi-
nus ista data sunt. vt luxurieris superbe i[n]
pompis equis familijs. fedissime in mere-
tricularum lenocinijs. Non p[re]terea omis-
sa sunt vt comedationes crapulosas et sum-
ptuosas in ocio dissoluto / cu[m] maxima tem-
poris p[re]sumptione et oneratione corp[or]is ac
animar[um] / quotidie sequeremur. Deniq[ue] vt
ditarem[us] carne[m] sanguine[m]. imo q[ui]q[ue] car-
neos et sanguinos homines / de bonis pau-
peru[m]. de patrimonio crucifigi. Sed vt cu-
stodiamus iustificationes d[omi]ni et legem eius in-
quiramus. Custodiam[us] inq[ui]s n[on] diffame-
mus. dissipemus. irrideamus lacerem[us] iu-
stificationes d[omi]ni. Et legem eius inquiram[us]
n[on] tradetes nos nostraq[ue] institutionibus
mundi et legib[us] Iustiniani. sed legi domi-
ni que immaculata est c[on]uertens aias et sapi-
entiam prestans paruulis. glosa humilib[us]
quales sunt penitentes. Penitemini ergo
¶ Postremo moueat nos qui dicit. quan-
to gradus altior (qualis est noster qui sa-
cerdotes dicimur. et qui genus electu[m] rega-
le sacerdotiu[m] xpi d[omi]ni. imo et d[omi]ni no[m]i[n]am[us])
tanto casus grauior. c[on]sone ad illud satyri-
cum. Omne animi vitium tanto conspe-
ctius in se crimen habet / quanto qui pec-
cat maior habetur. Porro si casus noster
grauior / consequens est vt resurrectio per

penitentias. fortior exigatur. **C**onclamo igitur precor et obtestor per euangelium sacratissimum domini nostri Iesu Christi. Penitemini et credite euangelio. quoniam qui se humiliat per penitentiam et exaltabit ad gloriam. Hoc modo status noster status ecclesiasticus urget nos magnis et certis rationibus penitere. si non obtorpuimus. si non omnino perditum et christiana religione abalienati sumus. **R**ursus competit ad idem. locus ipse materialis in quo conuersamur. qui locus est ecclesia. **C**omonebat preterea nostre orationis ordo. ut similiter et loco in quo conuersamur qui locus est materialis ecclesia. robur eidem orationi nostre donaremus. Sed multis questionibus agitata animus ex his que dicta sunt. **U**na si ecclesiastici non penitentes pro seipsis proficiant alijs pro quibus eos diximus ad satisfaciendum obligatos. **V**ides quod non per predictum. et per illud Gregorij. **C**uius qui displicet ad intercedendum mittit irati animus ad deteriora puocat. **A**lia. si ecclesiastici non penitentes pro alijs faciunt bona ecclesie sua. et si ad restitutionem obligantur. videtur enim quod contra donantium intentionem bonis illis abutuntur. nec laborant in vinea domini. nec denarium habere merentur. **A**ltera si ecclesiastici omnes tenent ad studium legis diuine. videtur quod sic per predicta quia ideo dedit illis deus regiones gentium et la. po. pos. ut cu. iusti. eius et legem eius exquirant ut dictum est. **A**d opposita istorum omnium est argumentum. quia talia dicere est partem ecclesiasticorum longe maiorem ponere extra statum salutis. eamque damnationis ream affirmare. **A**lię questiones sunt. ut si licet ex bonis ecclesie aliquid sibi retinere. vltra id quod dicit apostolus. **H**abentes alimenta et quibus tegamur his contenti sumus. **V**idetur enim quod residuum est ecclesie et pauperum. quale auferre sacrilegium et impium dicunt Hieronymus et Bernardus. **A**nnexa est huic questio. **D**e ditatione parentum ex bonis ecclesie. **D**e collatione beneficiorum indignioribus. **D**e multiplicatione beneficiorum vltra decentem sustentationem persone occupantis. **D**e intransibilibus distributionibus ex solo introitu ad horas. **D**e dantibus se rotos ad praeuentiones seculares et quandoque ad turpes questus. **E**t similes multes. quos omnes dissoluere breuitas affectata reclamat. **S**ed quatuor considerationes qua-

si totidem clauis pro apertione faciliori placet afferre. **P**rima consideratio. **E**ccl³ **C**lesiastici qui non penitent sed computrescunt in peccatis suis nullum opus faciunt apud deum. pro se vel alijs acceptum sibi ad consecutionem vite eterne. pro quanto fructus suorum operum talis et corrupta radice pro cedit. que radix est eorum voluntas deprauata. **A**longantur quoque magis et magis a deo. quoniam quanto longe a peccatoribus salus. **H**oc intendebat dominus cum ait. **B**enedicam benedictionibus vestris. et filia plurima in hanc sententiam. **S**ecunda consideratio. **E**ccl³ **C**lesiastici qui sunt impenitentes implentes tamen ea que ex institutione beneficiorum suorum iniuncta eis sunt. in horis dicendis. et similibus. ipsi faciunt fructus beneficiorum esse suos. saltem apud homines nec ad restitutionem obligantur. **O**bligantur tamen in foro conscientie. aliter recompenfare benefactoribus et fundatoribus suis. presertim faciendo sibi amicos de manu iniquitatis. ut per alios suppleant redemptionem et satisfactionem. quam ipsi sine gratia permanentes. insufficienter agunt. **V**alent preterea huiusmodi beneficia non ex virtute personarum. quoniam tales supponuntur esse in peccato mortali et per consequens dei hostes odiosi. sed ex persona totius ecclesie. et ex offerentium deuota pietate valorem suscipiunt. qualem et quantum nouit deus. **T**ertia consideratio. **P**lus congruit ecclesiasticis noticia sacre legis quam alia. et multis ipsa est de necessitate precepti. sed magis et minus. pro diuersitate officiorum curarum atque dignitatum. **C**urati nominati tenentur scire precepta dei et articulos fidei in quodam generali pronuntiando subditis. **M**ateria in super de sacramentis ecclesie. prout in communi usu practicatur et versatur. ut de modo baptisandi. de modo audiendi confessiones. et interrogandi. et docendi. et absoluendi. et penitentias iniungendi. de modo matrimonii contrahendi. de modo sacre vinctio nis. et de instructione illius qui laborat in extremis et si que sunt talia. **C**urati per his sciendis si non laborant vel studendo vel audiendo. an sint in statu salutis. ipsi viderint. ego non estimo. **Q**uidam tractati super his communibus. confecti sunt. **Q**uos saltem habere deberent tales ecclesiastici. quoniam nec sumptuosi sunt in

Sermo de vita

transcribēdo. nec dispēdiosi et difficiles in intelligēdo. De plans vero q̄ absentes sūt nihil hic diffinio. quēadmodum pati esse debent ad faciendum etc. **Q**uarta consideratio. Intentio ecclesiasticorū in omnibus suis actibus debet esse diuinus honor et eius obsequiū. et consequēter ex incidenti quasi accessorie ipsi possunt temporalia desiderare et adquirere pro sustentatōne decenti suorū statuū. decentē intelligite statum prout sapiens iudicabit. et nō prout ambitio vel auaricia suadebit. **I**ntra q̄s considerationē datur regula consequēter ad sciendū si in celebrationibz missarum. si in horis lucrativis. si in alijs opibz suis imo et si in multiplicatione beneficiorum ipsi ecclesiastica sunt symoniaci. v' symonia aut turpi lucro notandi. Descendere autē ad singula omnino diffinienda/ neqz facile est neqz possibile sub certa regula. ppter varietatem circūstantiaruz. ex quibus iuris variationem scit nemo.

Pura dici potuerāt. sed interim cōtenti/ et ad secundā nostre exhortationis partem transeūtes/ ostendamus ex loco in quo sumus/ congruitatem penitendi. **L**ocus noster viri patres et fratres locus ecclesie materialis in quo frequentius cōuersamur/ nos admonet si nō obfurdescim⁹ vt obediamus dicenti xp̄o. Penitemini etc. **Q**uanq̄s enī vallis hec miserie/ locus sit vniuersaliter fletus et penitentie/ vbi tanto magis flendum esse dicit Aug⁹. quāto minus fletur. nihilomin⁹ tēplozum locus/ sua quidē religione et qualitate cōmonere facit vt peniteam⁹. **Q**uid itaqz aliud vidētur p̄dicare imagines omnes in ecclesia ante quaquerū. supra. subtus. et in lateribz. cantus insup et pulsus. ea quoqz que legunt et fiunt omnia. nisi leuamus sursum corda. et nō mentiamur respōdentes. habemus ad dñm. **L**euare autem sursum corda nequeit sane ipsi peccatores sine penitentia. et magna penitētia. **H**abent seculares hoīes seu militares seu plebei/ loca sua in quibz exercent. plena multis spectaculis. vanitatibus. et insanijs falsis/ que penitentiā non solū non incitant sed pturbant. **V**ide fora negociosa/ abundare infinitis periurijs. fraudibus. murmuribus inconditis. clamoribusqz dissolis. **V**ide curias patrocinantiaz. intra q̄les/ nota litigantiū magniloquas linguas

acuras et instructas vt narrent fabulationes sed non vt lex tua domine. **D**e curijs curialium quid aliud diciturus sum/ quaz quia tote cure sunt. et tote cure vanissime. nec cure celestes. sed plerunqz scelestes. **N**ō discurrā per singula talium loca quoruz plurima a sanctis doctoribus merito interdicta sunt eis qui penitentiam salubrez integro animo peragere moluntur. **A**t uero nos ecclesiasticos continet locus sacerrimus. locus religiosissimus. locus totus penitentie salubris prouocatiuus. si tamen in eo non manem⁹ sicut bestie. ignari mysteriorum omnium que fiunt et cernuntur. **S**i preterea corpore existente in ecclesia/ non sit animus in patinis. sicut ē apud Terentium. **S**i deniqz non facim⁹ de domo orationis/ domum negociationis et speluncam latronum. **Q**uo pacto fit? **T**erte aut cogitando aut garriendo secularia. aut distributiones diuinas tanq̄ nobis qui nō eas lucramur in debitas furtiue rapiendo. furtiue dixerim iudice deo: etsi non mundo. qui si eos soluit. non tamen absoluit. **A**terum crux et crucifixus/ nonne loquuntur vt penitentiā agamus. cum talem ipsum christum ante oculos statuāt. quo nullus vnq̄ acerbius doluit. non pro suorum sed pro nostrorum satisfatione peccatorum? **S**anctorum rursus sanctarumqz imagines idem suadent. ingerentes memorie nostre q̄ multas tribulationes oportet nos intrare in regnum dei vt ipsi etc. **D**eniqz tumbarum sculpture. magnis nos vocibus et lamentis/ ad penitentiā prouocare nō cessant. ingerentes quid illi sint. quid fuerunt. qd de nobis meruerunt. quid erigunt vt sursum/ quorum corpora incinerata/ tegit tellus. **S**i ad hos omnes et similes assidue clamores nequaq̄ aperimus aures mentis intimas/ non iam surdastris sed surdi sumus. imo ipsis quas intuemur et calcamus imaginibus atqz simulacris assimilati sumus que habent aures et non audiunt. **Q**uid de ipso sacrosancti dominici corporis sacramento satis vnq̄ diciturus sum. malo nunc silere q̄ pauca dicere. **V**e illis qui abutuntur eo ad cumulum peccandi/ quod singulariter datum est ad auxilium subleuamēqz penitēdi. **H**i sunt indigni tractātes illud. quos sub questione terribili increpat dñs per pphetam. **Q**uid

est q̄ dilectus meus fecit in domo mea scelerata multa. **N**ō nos ita viri patres et fratres. sed in loco tali tanq̄ diuino et celesti audiamus vocem dñi imperantis vt amoris calciamentis nostre vetustatis p̄ penitentia. suū est enī hoc officium stem̄ in terra hac que sancta est dicentes cum **Jacob** Terribilis est locus iste. non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. **E**tenim dominus est in loco isto. et nos. ergo sancti sumus qui habitamus in sancto quibz dei gratia concessit. si non abutimur. illa vota prophetica. **Unaz** petij a domino hāc re. vt inha. in domo domi. **E**t rursum. **Quā** dilecta tabernacula tua domine vir. zc. **E**t iterz. **A**legi abiectus esse in domo dei mei zc. **A**d quid? **A**d penitendū p̄cipue. **P**enitenti ergo. **C**irca hec quadruplex occurrit consideratio moralis. **P**rima sanctius est et deo placentiū et fructuosius regulariter orare deum in templis et locis sibi dicatis q̄ in alijs. **V**aloz quippe orationum ibidem factarum cumulat̄ ex oratione generali et loci maiestate. ex qua fit deuotionis maior incitatio. **P**ropterea nō absq̄ grandi ratione sedula religio patrum nostrorum/particularia oratoria vertabat. presertim pro missis celebrandis. **D**ici in consideratione regulariter. quoniam accrescere valoz ipsis orationibus aliunde q̄ ex loco sancto posset. **S**ecunda consideratio. **O**mnis blasphemia/que attribuit deo vel sanctis eius/in digna vel turpia/ vel verba vel facta vel signo/ tanto execrabilius fit in ecclesia quāto locus plus sacer est. **Q**ue blasphemia/ si fiat sub ludi specie/ debet auctoritate per superiores seriose reparari. **H**ec cōsuetudo ad oppositum alienat imo aggrauat. quia verissime corruptela est. et sacrilega corruptela. que in caput superiorum redundabit. si non pro suo officio remediare curauerint. maiori quidem animositate quam pro suis tēporalibus decertarent. **T**ertia consideratio. **U**na ex causis quare ecclesiastici mali et impenitentes/ pessimi sunt supra ceteros (prout sepe expertum fuisse testatur **Aug**⁹. et tempora mea idem monstrant ad oculum) assignatur conuenienter. quia tales ipsi deo magis ingrati sunt dum abutuntur eis omnibus que eos ad penitentiam prouocare debuerāt. **O**mnia enim remedia pro sua correctione vt

sunt exempla sanctorum et predicationes zc. conuerterunt in fastidium et contemptum ex continuo auditu et visu. adeo vt tandem se esse credant sapientes et prudentes pre alijs monitoribus suis. quoniam impinguati sunt incrassati dilatati. ideo dereliquerunt deum factorem suum zc. et humilitatem nostre religionis et suorum promulgatorum/ponunt in abominacionem sibi. **Q**ualis igitur spes salutis eē potest. vbi que fuerant remedia/ conuertuntur in nauseam et venena. **Q**uarta consideratio. **A**ffectiones peruersę que separant a deo/damnabiliter fiūt vbiq̄. damnosius in ecclesia. **N**egotiationes preterea secularis/ fiebant olim in templo hierosolymitano displicibiliter christo. hoc ex suo zelo subuertente cathedras numulariorum apparuit. **H**unc displicibilis fiūt in templis suis. in quibus mysteria magis spiritualia/ conuenit celebrari. **H**ec de secunda parte sermonis.

Dostremo fas **P** nobis est/ non solum ex statu persone/ nec ex loci qualitate corroboracionem addere nostre orationi pro persuadenda nobis penitentia vt iam fecimus. sed etiam tertio ex temporis qualitate. **M**itto q̄ tempus omne vite misere huius et erumnose/ tempus lugendi est/ tempus q̄ penitendi. **N**on loquor d̄ tempore hoc quadragesimalis abstinentie/ quod intrauimus. quāq̄ multa dici ad rem competerent. **T**um de ieiunijs/ qua obseruatione complenda sunt/ et qui sunt quos pia necessitas excusat. **Q**uali insuper delicti obnoxij sunt ecclesiastici transgressores et fundatores huiusmodi ieiuniorum. **T**um preterea de ieiunio quadragenario christi quali qualiterq̄ fuerit completum virtute. **S**ufficiat ad dolendum lugendum penitendūq̄ continuo/ aspectus huius temporis/ imo huius tempestuose etatis nostre. in qua regnat luctuosissimum absq̄ exēplo/ imo nullis vnq̄ luctibus equanduz scisma. quod nō vetustate cōsumit vt omnia. sed in dies/ altius radices malas agit. et tanq̄ fama monstrum horrenduz in dies vires adquiri eundo. **E**xpectauimus pacē deplozat propheticus sermo. et ecce turbatio

Sermo de vita clericorū

Sic ecclesia insanabili quodā cancro de-
pascitur egrescitq; medendo. Sic suā hy-
dram patitur que ex successione fecundior
fit. Ipsa insuper minoratur vix egressi-
bili laborinto circūdat. et more ferarum
habet in rete pedes suos. ¶ Nunquid nō
igitur tempus tale est in quo penitere et do-
lere cum ingenti gemitu et plangore assi-
duo cum lacrimis et rugitu coartamur nos
ecclesiastici et dicere. Tu exurgens domine
miserere mihi syon. quia tempus miserendi
eius quia venit tempus. Et iterū. Tem-
pus faciendi dñe dissipauerunt legem tuam.
legem charitatis vnionis et pacis. ¶ Pri-
ma cōsideratio. In omni tempestate gran-
di et internecione/ vbi primū incipit a san-
ctuario dei saluberrimū est iuxta Ezechie-
lis visionem signari signo thau in fronti-
bus. Illi quippe soli saluantur sic signati.
Quale signū illos solos accipere notat p-
dicta visio qui gemunt et dolent super cun-
ctis abominationib; que fiunt. hoc autem
per penitentiā fieri pspiciū est. Ubi vero
magis inceperit ira dei a sanctuario suo
q̄ hoc tempe misero quis legit quis audi-
uit. Penitemini ergo. ¶ Secunda consi-
deratio. Quoniam facta est scissio ita vni-
uersalis in corpore mystico et peccatis sin-
gularium psonarum et eorum pueris mo-
ribus quomō fit in corpore vero dissolu-
tio eius ex vitio morib; partū et corru-
ptis humorib; sequens est vt penitenti-
lis medicina primū recipet in membris sa-
nitatem. p̄sertim cum videat hic esse di-
gitus dei. cui humanū auxilium quasi pe-
nitentis deesse sentit. Quapropter impetra-
ndum est diuinum testimonio Iosopbat.
Que impetratio nō melius q̄ per penitē-
tiam humilem adquiri. Quoniā sicut ex-
altatio ambitiosa et perdita multoz eccle-
siasticorū tam feda abiectio humiliavit
ecclesiam/ ipsa si queritur rursus exaltari vt
per penitentiā humilem hoc fiat necesse
est Penitemini ergo. ¶ Tertia considera-
tio. Reuerentia pia ad matrem viget plus
q̄ alias in filiis/ tempore necessitatis et cō-
culationis sue. vt humilientur et doceant
et penitentie signa demonstrent. p̄sertim
vbi per talia/ miserabilibus eiusdem ma-
tris necessitatibus subueniri conuenit. dñi
singuli filiorum singula merita sua. sicut
quasdam donationes et redemptiones cō-
ferunt in commune ad redemptionem ma-

tris captiuate. Sic est in presenti tempo-
re. Penitemini ergo. ¶ Quarta conside-
ratio. Scisma p̄sens / non impedit ve-
ram penitentiā imo magis ad eandem
faciendam animat et inducit tanq̄ ad pri-
mum antidotum et medium pro portu sa-
luti et attingendo. Scio tamen nōnullos
hinc inde posse inquietari a scrupulis et
questionib; plurib; super casibus reserva-
tis. et sup potestate clauū. et alijs p̄p̄rita-
tum nodis quib; scisma p̄sens reseruum
est. Scio nihilominus responsum factū eē
anthonio. q̄ sola humilitas omnes diabo-
li laqueos secunda p̄terfugit. Humiliatus
suis et liberauit me inquit p̄phetā. Nulli
vero absq; penitentiā datur post peccatū
talis humilitas que rursus exaltet. Soli
igitur bene penitentes securi sunt. q̄ obrem
penitemini. ¶ Nec fortassis sufficere po-
tuerant de necessitate penitentie nostre/ ni-
si reuerentia euangelij bodierni cui credi
oportet. et q̄ appropriate de ecclesiasticis
loquitur/ cogeret nos sua maiestate vt ali-
quid dicerem. nec ipm nostro silentio in-
digno transirem. ¶ Itaq; euāgelicus ser-
mo. xxiij. c. Dat. vnde euāgelij bodier-
nū cōscriptū est/ loquens in p̄sona xp̄i ad
phariseos et scribas sui t̄pis/ notat in spe-
ciali. sub reprehensionib; quatuor. et octo
maledictionib;. a quib; debent ecclesiasti-
ci p̄cauere. vt increpatio maloz. bonozq;
sit instructio. et vt sup malo cognito/ peni-
tentiā salubrior fiat. ¶ Prima rep̄hensio
est dicere bona et non facere. hoc enī quid
aliud est q̄ se propria voce damnare et ta-
lem esse cui merito dicat dñs. Ex ore tuo
re iudico serue neq;. Videte autē patres et
fratres quāto amplius est delictū. neq; di-
cere bona neq; facere imo dicentibus atq;
facientibus modis omnibus serio et ioco
clam et palam cōtrariari. ¶ Secūda rep̄-
hensio est onerare subditos duris et multi-
plicatis ponderib; p̄ceptorū et penarū. di-
gito autē suo nolle ea mouere. Quo in lo-
co culpant illi ecclesiastici qui ex cōmūca-
tionū et verbalium et maledictionū senten-
tias accumulāt supra merita. quo sine ipi
viderint et q̄ confone ad euāgelicā liber-
tatem. ¶ Tertia rep̄hensio est hypocrisis
et sup̄stitiosa in habitibus. quibus sancti-
tatem aut religionem p̄ferunt. qualia in-
tus horrent et fugiunt ipsi taliter induti.
qualiter induimur nos ecclesiastici omēs

diuisi a populo. precipue dum in ecclesia ministramus. Sed sepe mentiuntur hec vestes. dum aliud monstrant extra. aliud regunt intra. exterius sanctitatem interius vilitatem. **Q**uarta reprehensio est ambire vanam gloriam. in locorum eminentia. et alto recubitu in cenis. in salutationibus popularibus atque forensibus. in titulis et appellationibus. nomine magistri aut patris aut domini. in quibus omnibus corrupta affectio magis quam ipsa actio que de genere bona est. et bene fieri potest. inculpata. **P**otest enim aliquis omnia ista querere. si status suus et vocatio exigat pro vtilitate rei publice et ecclesiastico honore. non pro singulari ambitione. Aliquis enim ex ecclesiasticis. cur non fas habet alte sedere et saluari populariter. et appellari vel mater vel pater. vel dominus si non istis delectentur. **H**oc est si non nomina tantum et famam sed res et opera et officia per nomina designata querit et implet. non ad suam sed ad dei laudem magnificentiam et gloriam. **S**equitur octo vice. **U**t primus est claudere viam celi peruersis moribus et exemplis. **H**oc fit dum imperiti et simplices ex populo arguunt sibi licere ea que vident patres et pastores suos facientes. **S**ecundum vice sub preterito longarum orationum viduas et simplices spoliare. **A** quo venon immunes sunt hi qui obitus et seruitia multa in ecclesia pollicentur. et ea vel non exoluunt. vel impfecte ac negligenter exoluunt. **T**ertium vice traduci potest appropriate ad ecclesiasticos. querentes promotionem alicuius ad statum ecclesiasticum. vel contra eos qui affectu carnali vel alio faciunt cum peruersis exemplis et moribus duplo filium gebenne quam futurus erat in statu seculari. **Q**uartum vice contra malos interpretes christi. et specialiter iuramentorum et votorum in quibus falluntur et fallunt ex sacerdotum ordine in confessionibus audiendis. **Q**uintum vice contra eos qui decimas vestras ad minimum esse soluendas decreuerunt et grauora ipsi derelinquunt. **J**udicium scilicet misericordiam et fidem. sicut apud quosdam in ecclesia plus puniretur transgressio vnius ceremonie et traditionis humane quam blasphemia in deum aut suorum preuaricatio mandatorum. **S**extum vice mundare diligenter id quod foris est in vasis quibus deo ministratur. ut est calix. et conscientiam

dimittere rapinis et immundicia plenissimam. **U**t faciunt qui in conscientia peccati mortalis et in continuo proposito non relinquendi peccata sua. neque occasiones peccatorum ministrare presumunt. **S**eptimum vice contra hypocrisim eorum qui sanctitatem fingunt extrinsecis signis. inter autem sunt hypocrisi et iniquitate. compati merito sepulcris dealbatis. **H**oc si culpantur hi qui mali sunt. quo vituperio digni videntur qui peccata sua predicant gloriantes cum malefecerint et exultantes in rebus pessimis in penitentiam et contagionem et scandala certa pusillozum. **U**idam improperium dixit alius. **A**bi hypocrita. **T**ui acuta mordacitate respondit iniuriatus. **T**u talis es ut nec hypocrita dici possis. **I**ta palam et in publico puerfus es ut nullus fictioni locus relictus sit. **O**ctauum vice est qui sanctis reuerentes esse videntur. colentes eorum sepulcra memorias atque reliquias. ipsi tamen eos nequaquam imitantur in sanctitate. imo presentibus inimicantur et insidiantur qui sanctorum vitam atque mores quesierint imitari. **A**d que omnia vice subiungitur horrenda conclusio. **E**cce relinquetur vobis domus vestra deserta. **D**omus hec domus erat synagoga. cui succedit domus ecclesie. quam iam pene desertionem vicinam intuemur ut olim synagogam. **A**uertat hoc pius ecclesie sponsus **I**hesus christus. **A**uertat autem si fuerimus penitentes. si nos benigne intuitus fuerit et conuertet ad se. et tandem reponet in firmissimo habitaculo suo. ad quod nos perducere dignetur qui sine fine permanet in secula seculorum Amen. **¶ Finit.**

Sequitur item sermo eiusdem factus in cena domini pro humilitate. valde notabilis.

Adeo exiit et ad deum vadit **O**riginaliter **J**ohis. xiiij. et in euangelio partialiter recitato **N**os et mei filii qui a deo exiimus pro peccati longe nimis. **Q**uia longe a peccatoribus salus. vadamus nunc rursus ad eum per orationis et pie inuocationis gressum. mox aderit. quia prope est dominus omnibus inuocantibus eum in veritate. **C**uius orationis nostre mediatrix te constituemus o virgo beata virgo deo iunctissima. ad quam deus venit. et a qua secundum corpus exiit. **T**e nunc